MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

MİLLÎ MÜCADELE'NİN HAZIRLIK DÖNEMİ-2

Öğrencinin
Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... No.: .....

Konu Özeti

	KARARLAR	ÖNEMİ
ERZURUM KONGRESİ (23 Temmuz 1919)	• Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez. • Kuvayımilliye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır. • Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez. • Manda ve himaye kabul edilemez. • Mebusan Meclisinin en kısa zamanda toplanması ve hükûmet işlerinin meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir. • Sömürge amacı olmayan dış yardımlar kabul edilecektir. • Osmanlı Hükûmeti vatanı koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.	• İlk defa millî sınırlardan bahsedilmiştir. • Manda ve himaye ilk kez reddedilmiştir. • Temsil Heyeti ilk defa oluşturulmuştur. • Millî egemenlikten bahsedilmiştir. • Yabancı devletlerin iç işlerimize müdahalesi engellenmek istenmiştir. • Toplanış bakımından bölgesel, alınan kararlar bakımından ulusaldır.
SİVAS KONGRESİ (4-11 Eylül 1919)	• Erzurum Kongresi'nin kararları aynen kabul edildi. • Manda ve himaye kesin olarak reddedildi. • Temsil Heyeti'nin üye sayısı artırıldı ve bütün ülkeyi temsil eder hâle getirildi. • Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Komutanı olarak atadı. • Halkı doğrudan bilgilendirmek için İrade-i Milliye adıyla bir gazete çıkarıldı. • Millî cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.	• Sivas Kongresi hem toplanış amacı hem de aldığı kararlar bakımından ulusal bir kongredir. • Millî Mücadele'de birlik, beraberlik ve bütünlük sağlanmıştır. • Temsil Heyeti yürütme gücünü kullanmıştır. • "Ya istiklal ya ölüm!" parolası benimsenmiştir.
AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20-22 Ekim 1919)	Temsil Heyeti, Sivas Kongresi'nden sonra Osmanlı Hükûmeti ile her türlü iletişimi kesmiştir. Baskılara dayanamayan Damat Ferit Hükûmeti istifa etmiştir. Damat Ferit'in istifasından sonra Millî Mücadele'ye daha ılımlı bakan Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Ali Rıza Paşa, Mustafa Kemal ile görüşmesi için Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Amasya'ya göndermiştir. Mustafa Kemal ile Salih Paşa arasında gerçekleşen bu görüşmelere Amasya Görüşmeleri (Amasya Protokolü) denir.	• Damat Ferit'in istifası Temsil Heyeti'nin ilk siyasi başarısıdır. • Amasya Görüşmeleri ile İstanbul Hükûmeti Temsil Heyeti'ni resmen tanımıştır. • İmzalanan protokolde uygulanan tek madde Mebusan Meclisinin açılması kararıdır.
TEMSİL HEYETİ'NİN ANKARA'YA GELİŞİ (27 Aralık 1919)	Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi seçilmesinde; • Batı Cephesi'ne yakın ve işgal görmemiş olması • 20. Kolordunun merkezi olması • Şehrin ulaşım ve haberleşme imkânlarının iyi olması • Ankara halkının Millî Mücadele'yi desteklemesi	• Ankara Millî Mücadele'nin yeni merkezi olmuştur.

1. Sivas Kongresi'nde millî cemiyetlerin birleştirilmesiyle Millî Mücadele daha etkili hâle gelmiştir. Ayrıca manda ve himaye kesin olarak reddedilmiştir. Temsil Heyeti, İstanbul'da millî iradeye dayalı yasal bir hükûmet kuruluncaya kadar Anadolu ile İstanbul arasındaki resmî haberleşmeyi keserek yapılacak yazışmaları kendi denetimine almıştır. Bu gelişmeler sonucunda Damat Ferit Hükûmeti istifa etmiş, yerine Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Millî cemiyetlerin tek merkezden yönetilerek mücadelenin güç kazandığına
B) İstanbul Hükûmeti üzerinde siyasi baskı kurulduğuna
C) Sivas Kongresi'nde tam bağımsızlık anlayışının benimsendiğine
D) Temsil Heyeti'nin ülkenin tek temsilcisi hâline geldiğine

2.

İLKLERİN KONGRESİ ERZURUM
• İlk kez millî sınırlardan bahsedilmiştir. • Temsil Heyeti ilk kez burada kurulmuştur. • İlk kez manda ve himaye burada reddedilmiştir. • İlk kez geçici bir hükûmetin kurulacağından bahsedilmiştir. • Mustafa Kemal'in sivil olarak katıldığı ilk kongredir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine vurgu yapıldığı söylenemez?

A) Bağımsızlık
B) Kişi egemenliği
C) Toprak bütünlüğü
D) Birlik ve beraberlik

3.

ERZURUM KONGRESİ	SİVAS KONGRESİ
Vilâyât-ı Şarkiyye Müdâfaa-i Hukûk-ı Milliye Cemiyetinin Erzurum şubesiyle Trabzon Muhafaza-i Hukûk-ı Milliye Cemiyeti tarafından düzenlenmiştir.	Toplanma kararı, Amasya Genelgesi'nde alınmıştır. Kongre yurdun dört bir yanından gelen delegeler ile düzenlenmiştir.
Doğu illerini kapsayan 9 kişilik Temsil Heyeti oluşturulmuştur.	Temsil Heyeti üye sayısı artırılarak tüm yurdu temsil eder hâle getirilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Sivas Kongresi ile Millî Mücadele hareketinin ülke geneline yayıldığı
B) Erzurum Kongresi kararlarının Anadolu'nun doğusu ile sınırlı kaldığı
C) Erzurum Kongresi'nin Sivas Kongresi'ne göre daha kapsayıcı olduğu
D) Her iki kongrede de Temsil Heyeti'nin bölgesel amaçlarla hareket ettiği

4. Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelerek Millî Mücadele'nin yönetim merkezini buraya taşıdı. Ankara; cephelere yakınlığı, ulaşım imkânları ve güvenli bir konumda bulunması nedeniyle tercih edildi. Ayrıca Mustafa Kemal Paşa, Millî Mücadele'nin başarıyla yürütülebilmesi için genel durumu sevk ve idare edenlerin tehlikeye ve hedefe yakın olması gerektiğini vurgulamıştır.

Buna göre Ankara'nın Millî Mücadele'nin merkezi olarak seçilmesinde;

I. Stratejik bir konumda bulunması,
II. Planlı ve gelişmiş mimari yapısı,
III. İşgal tehlikesinden uzak olması,
IV. Halkının mücadeleye destek vermesi

hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

5. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Mustafa Kemal Samsun'a gönderildi. Burada Millî Mücadele'yi başlatmak isteyen Mustafa Kemal; Samsun'dan Havza, Amasya ve Erzurum'a uzanan süreçte hem İstanbul Hükûmeti'nin baskılarıyla hem de görevden alınma ve tutuklanma tehditleriyle karşılaştı. Tüm bu engellere rağmen halkı bilinçlendirmeye devam eden Mustafa Kemal, millî bir kongre toplanmasını savundu. Sivas'a gelindiğinde Damat Ferit Paşa Hükûmeti, Millî Mücadele'yi engellemek amacıyla Ali Galip'i görevlendirdi. Ali Galip'in Mustafa Kemal'i tutuklama ve Sivas Kongresi'ni dağıtma girişimleri başarısız oldu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Millî Mücadele sürecinde merkezî otorite ile fikir ayrılıklarının yaşandığına
B) Mustafa Kemal'in her türlü riski göze alarak faaliyetlerine devam ettiğine
C) Sivas Kongresi'nin toplanması üzerine Damat Ferit Hükûmeti'nin istifa ettiğine
D) İstanbul Hükûmeti'nin işgal devletlerinin amacına hizmet ettiğine

6. Mustafa Kemal, Millî Mücadele'nin hazırlık aşamasında Türk halkının bilinçlenmesine ve bilgilendirilmesine yönelik büyük çaba sarf etti ve Anadolu Ajansının kurulması talimatını verdi. Sivas'ta çıkarılan İrade-i Milliye gazetesinden sonra Ankara'da Hâkimiyet-i Milliye adında bir gazetenin yayın hayatına başlamasına öncülük etti. İstanbul'daki bazı basın-yayın organları da Millî Mücadele'de birlik ve beraberliğin sağlanmasına önemli katkılarda bulundu. Vakit, İlk Adım, Akşam ve Tercüman gibi gazeteler yaptıkları haberlerle halkı bilinçlendirirken Peyam-ı Sabah, Alemdar gibi gazeteler Millî Mücadele'ye karşı olumsuz haberler yayımladı.

Metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Kamuoyu oluşturmak için iletişim araçlarından yararlanılmıştır.
B) Bağımsızlık taraftarı yayınlar Anadolu'da faaliyet göstermiştir.
C) Millî Mücadele karşıtı yapılan yayınlar İstanbul Hükûmeti'nce desteklenmiştir.
D) Basın, tarafsız yayın yapma anlayışını benimsemiştir.

7. Şevket Süreyya Aydemir "Tek Adam" kitabında Mustafa Kemal'in askerlikten ayrılmasını şöyle anlatmıştır: "...Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'ne katılmak üzere Sivas üzerinden Erzurum'a ulaştı. Mustafa Kemal'e padişahın saray başkatipliğinden memuriyetine son verildiği için İstanbul'a dönmesi gerektiği bildirildi. Mustafa Kemal ise aynı gün askerlik görevinden istifa ettiğini bildirdi. Diğer bir deyişle 'Sinei millete döndü.' Mustafa Kemal artık bir sivildi. Bu durumda Mustafa Kemal'in en büyük destekçisi Kâzım Karabekir Paşa oldu. "Emrinizdeyim, Paşa'm. Ben, subaylarım, erlerim, kolordum hepimiz emrinizdeyiz..." diyerek Mustafa Kemal'e bağlılığını bildirdi. O an hem Mustafa Kemal'in hem de Millî Mücadele'nin tarihinde kader tayin edici bir andı..."

Buna göre Mustafa Kemal hakkında,

I. Askerlik mesleğine bir daha dönmemiştir.
II. Mücadeleye sivil olarak devam etmiştir.
III. Hükûmetin isteklerini yerine getirmiştir.
IV. Çalışmalarıyla bazı kesimleri rahatsız etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

8. Amasya Görüşmeleri ile İstanbul Hükûmeti'nin Millî Mücadele hareketine karşı olumsuz tutumu kısa bir süre de olsa engellendi. Bu görüşmelerle sağlanan yakınlaşma işgal devletlerini telaşlandırdı. Amasya Görüşmeleri, Temsil Heyeti'nin varlığının İstanbul Hükûmeti tarafından resmen tanınmasını sağladı.

Buna göre İtilaf Devletleri'nin rahatsızlık duyduğu durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıklarının ortaya çıkması
B) Millî Mücadele'nin bölgesel direniş hareketi olarak kalması
C) Temsil Heyeti ile mevcut yönetimin birlikte hareket etmesi
D) Türk halkının İstanbul Hükûmeti'ne desteğinin ve inancının artması

9. Aşağıda, Celal Erikan'ın "Komutan Atatürk" adlı eserinden bir bölüme yer verilmiştir: "…Erzurum ve Sivas Kongreleri dışında Balıkesir Harekât-ı Milliye Kongresi, Alaşehir Harekât-ı Milliye ve Redd-i İlhak Büyük Kongresi, Nazilli Kongresi, Lüleburgaz ve Edirne Kongreleri, Denizli Ulusal Kurulu ve Pozantı Kongresi yapılmıştır. Bu kongrelerde gerek Kuvayımilliye'nin desteklenmesi gerekse vatanın bağımsızlığının sağlanması yolunda önemli çalışmalar yapılmıştır…"

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Millî Mücadele Erzurum ve Sivas Kongreleri ile başlamıştır.
B) Kongreler yurdun tamamının sorunlarıyla ilgilenmiştir.
C) Yapılan faaliyetler tek bir merkezden yönetilmiştir.
D) Bağımsızlık için ulusal ve bölgesel çalışmalar yapılmıştır.

10. Damat Ferit Hükûmeti, Sivas Kongresi'nin toplanmasını engellemeye çalıştığı gibi kongrede alınan kararların da padişaha ulaştırılmasına engel oldu. Bunun üzerine Temsil Heyeti, İstanbul'da yasal bir hükûmet kuruluncaya kadar Anadolu'nun İstanbul ile tüm resmî haberleşmesini kestirdi. Ayrıca İstanbul Hükûmeti ile yapılacak bütün resmî yazışmaların Temsil Heyeti'nin denetiminde yapılmasını istedi. Bu durum karşısında Damat Ferit Hükûmeti istifa etti. Yeni hükûmet Ali Rıza Paşa tarafından kuruldu.

Buna göre;

I. Temsil Heyeti'nin siyasal alanda etkili bir güç hâline geldiği,
II. İstanbul Hükûmeti'nin Anadolu'daki otoritesinin zayıfladığı,
III. Ali Rıza Paşa'nın Millî Mücadele'ye ılımlı yaklaştığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Cevap anahtarı için karekodu okutunuz.